

Samráðsvettvangur um leið Íslands til aukinnar hagsældar

Áttundi fundur

4. júní 2014

SAMRÁÐSVETTVANGUR
UM AUKNA HAGSÆLD
Iceland Growth Forum

Áttundi fundur Samráðsvettvangs um aukna hagsæld

4. júní 2014

08:45-09:00	Mæting og kaffi við komu	
09:00-09:15	Opnun og staða tillagna	Ragna Árnadóttir Katrín Olga Jóhannesdóttir
09:15-09:45	Þjóðhagsrammi	Gunnar Haraldsson
09:45-10:00	Framvinda á vinnumarkaði	Aðilar vinnumarkaðarins
10:00-11:00	Umræður	Meðlimir Samráðsvettvangsins
11:00-11:15	Kaffihlé	
11:15-11:30	Framhald Samráðsvettvangsins	Ragna Árnadóttir Katrín Olga Jóhannesdóttir
11:30-12:00	Umræður um framhald	Meðlimir Samráðsvettvangsins

▪ **Opnun og staða tillagna**

- Þjóðhagsrammi: þróun og horfur
- Framvinda á vinnumarkaði
- Umræður
- Samantekt og næstu skref
- Umræður

Samstaða ríkir um mikilvægi þess að stuðla að auknum hagvexti á komandi árum

Dæmi um mögulegar sviðsmyndir í þróun efnahagsmála

Núverandi staða í efnahagsmálum

Sviðsmynd 1:

„Stöðnun“

~0,5% meðalhagvöxtur

- Skortur á aðgerðum til að takast á við áskoranir til skemmri tíma
- Afleiðingar:
 - Ósjálfbær viðskiptajöfnuður
 - Háar skuldir hins opinbera
 - Lág fjárfestingarstig
 - Viðvarandi kerfislæg áhætta
 - Hnignun innviða
- Lífsgæði dragast aftur úr samanburðarþjóðum

Sviðsmynd 2:

„Föst í hjólförunum“

~2% meðalhagvöxtur

- Tekist á við fyrirliggjandi áskoranir án þess að mótuð verði langtímaáætlun um aukinn hagvöxt
- Afleiðingar:
 - Hægur bati á sjálfbærni og trúverðugleika hagkerfisins
 - Áframhaldandi sveiflukenndur hagvöxtur
 - Aðþrengd opinber þjónusta
- Hlutfallsleg lífsgæði á Íslandi standa í stað

Sviðsmynd 3:

„Aukin hagsæld“

~3,5% meðalhagvöxtur

- Tekist á við fyrirliggjandi áskoranir samhliða mótun og framkvæmd skilvirkar langtímaáætlunar um aukinn hagvöxt
- Afleiðingar:
 - Sterkur bati á skuldastöðu og aukinn trúverðugleiki
 - Aukið svigrúm fyrir opinbera þjónustu
 - Fjölbreyttara atvinnulíf
- Lífsgæði aukast umfram samanburðarþjóðir

Fyrir rúmu ári síðan lagði verkefnisstjórn fram 37 tillögur að því markmiði sem hlutu almennt góðar viðtökur

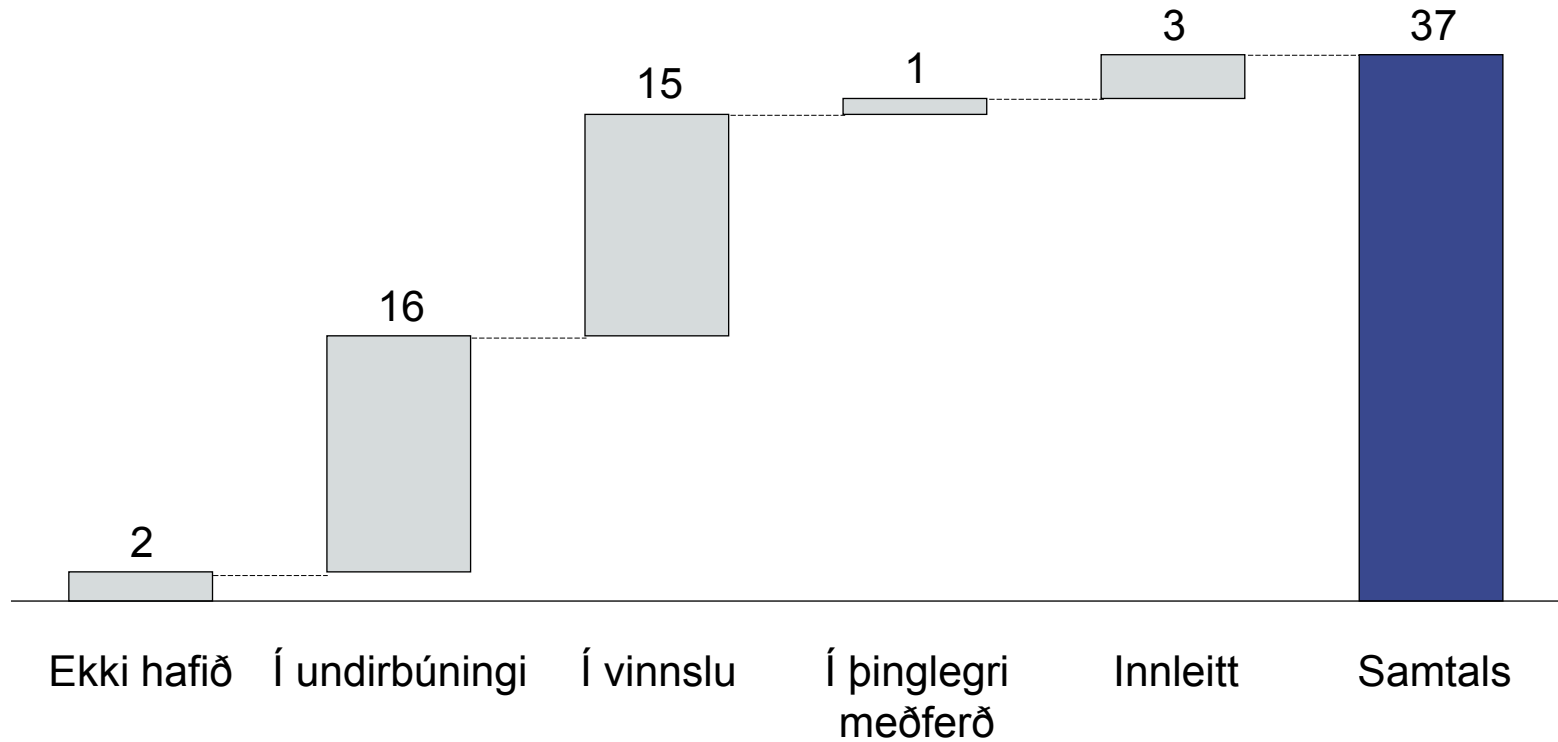
Stoð	Meginmarkmið	Fjöldi tillagna	Stuðningur Vettvangsins
Þjóðhagsramminn	Auka efnahagslegan stöðugleika og trúverðugleika hagkerfisins	9	93%
Opinberi geirinn	Auka framleiðni	8	85%
Innlendi geirinn	Auka framleiðni	6	78%
Auðlindageirinn	Tryggja stöðuleika og áframhaldandi verðmætasköpun	7	67%
Alþjóðageirinn	Tryggja vöxt	7	83%
Samtals		37	82%

Skýr samhljómur er á milli tillagnanna og stefnumótunar breiðs hóps aðila í kjölfarið

Raunverulegar umbætur eru í farveginum: nær allar tillögurnar eru nú í undirbúningi, vinnslu eða á innleiðingarstigi

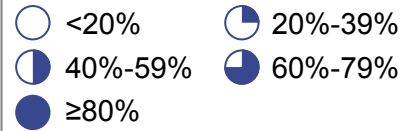
Staða tillagna verkefnisstjórnar

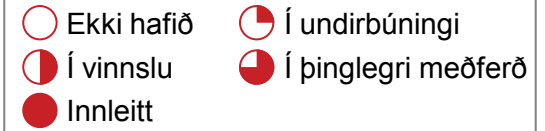
Staða tillagna (1/5)

Opinber þjónusta

Stuðningur Vettvangsins

Staða innleiðingar

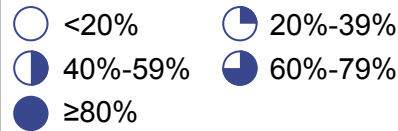

Flokkur	Tillaga	Stuðningur Vettvangsins	Staða innleiðingar
Skipulag	1 Sameining stofnana	●	◐
	2 Efling sveitastjórnarstigsins	●	◑
Innkaup	3 Heildstæð innkaupastefna	◑	◑
	4 Skilvirkari þjónustusamningar	●	◐
Rekstur	5 Aukið rafrænt þjónustuframboð	●	◐
	6 Betri heilbrigðisþjónusta	●	◐
	7 Skilvirkara grunnskólastig	●	◑
Tilfærslur	8 Aukin atvinnuþátttaka öryrkja	◑	◐

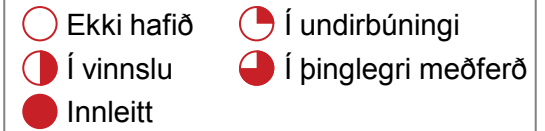
Staða tillagna (2/5)

Innlend þjónusta

Stuðningur Vettvangsins

Staða innleiðingar

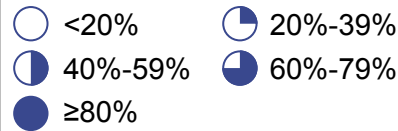

Flokkur	Tillaga	Stuðningur Vettvangsins	Staða innleiðingar
Sterk umgjörð samkeppni	1 Stjórnvöld og atvinnulíf starfi saman að eflingu samkeppnisumhverfis	●	○
	2 Stjórnvöld framkvæmi samkeppnismat við reglusetningar	●	○
	3 Stuðlað verði að aukinni samkeppni á búvörumarkaði	●	○
Skilvirkt rekstrarumhverfi	4 Ráðist verði í áttak til að einfalda regluverk	●	○
	5 Neysluskattar verði jafnaðir og einfaldaðir	●	○
	6 Áskorunum vegna skuldsetningar atvinnulífs verði mætt með skilvirkum hætti	●	○

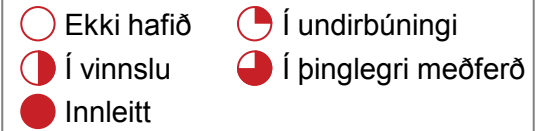
Staða tillagna (3/5)

Auðlindageirinn

Stuðningur Vettvangsins

Staða innleiðingar

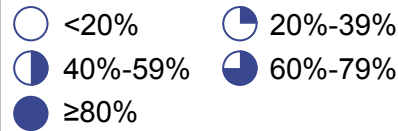

Flokkur	Tillaga	Stuðningur Vettvangsins	Staða innleiðingar
Auðlindir í heild	1 Samræmd stjórnun auðlinda		
Orkumál	2 Straumlínulagað leyfisveitingarferli		
	3 Arðbærari orkuframleiðsla		
	4 Tækifæri í sæstreng		
Ferðaþjónusta	5 Sjálfbær uppbygging ferðamannastaða		
Sjávarútvegur	6 Langtímasamningar í fiskveiðum		
Landbúnaður	7 Skilvirkt stuðningskerfi landbúnaðar		

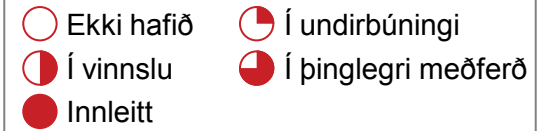
Staða tillagna (4/5)

Alþjóðageirinn

Stuðningur Vettvangsins

Staða innleiðingar

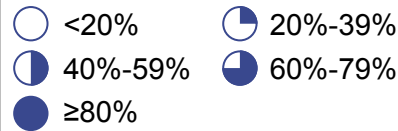

Flokkur	Tillaga	Stuðningur Vettvangsins	Staða innleiðingar
Aðgengi að hæfu starfsfólki	1 Aukið menntunarstig með styttingu grunn- og framhaldsskólanáms	●	●
	2 Hvatar til að fjölga tækni- og raungreinamenntuðum	●	●
	3 Skattaívilnanir og forgangsafgreiðsla fyrir erlenda sérfræðinga	●	●
Aðgengi og nýting fjármagns	4 Opinbert fjármagn til rannsóknarstarfs verði nýtt með skilvirkari hætti	●	●
	5 Öflug fjárfestingaeyning einkaaðila og hins opinbera á sprota- og vaxtarstigi	●	●
	6 Skattalegir hvatar til fjárfestinga í nýsköpun verði eflidir	●	●
	7 Regluverk fyrir erlenda fjárfestingu verði bætt	●	●

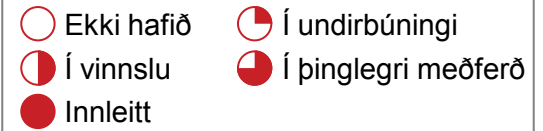
Staða tillagna (5/5)

Þjóðhagsrammi

Stuðningur Vettvangsins

Staða innleiðingar

Flokkur	Tillaga	Stuðningur Vettvangsins	Staða innleiðingar
Fjármál hins opinbera	1 Regla um 1,5% VLF hagsveifluleiðréttan fjárlagaafgang	●	●
	2 Rammi um heildarfjármál hins opinbera, áætlun og eftirfylgni	●	●
	3 Óháð fjármálaráð til aðhalds	●	●
Peningamál	4 Endurskoðun á umgjörð peningamála á 5 ára fresti	●	●
	5 Ábyrgð peningastefnunefndar og Seðlabankastjóra aukin	●	●
	6 Þjóðhagsvarúðarrammi og breiðari flóra tækja Seðlabanka	●	●
	7 Seðlabankinn styrki markaðsvæntingar með meira gegnsæi	●	●
Húsnæðis-markaður	8 Nýtt fyrirkomulag á húsnæðislánamarkaði	●	●
Vinnu-markaður	9 Gerðar verði umbætur á fyrirkomulagi kjarasamninga	●	●

Nú munum við fjalla um þjóðhagsrammann

Aukin hagsæld á Íslandi

Innlend þjónusta

- Auðvelda aðgang að mörkuðum
- Nýta stærðarhagkvæmni
- Auka skilvirkni í reglusetningu og eftirliti

Auðlindageirinn

- Hámarka verðmæti í orkugeiranum
- Skapa aukin verðmæti í ferðaþjónustu
- Auka skilvirkni í auðlindagreinum

Alþjóðageirinn

- Tryggja aðgengi að hæfu vinnuafli
- Auka skilvirkni í þekkingar- og nýsköpunarþróun
- Auka fjárfestingu

Opinber þjónusta

- Sameina og efla einingar ríkisins
- Auka skilvirkni í innkaupum
- Tryggja skilvirkt menntakerfi

Þjóðhagsrammi

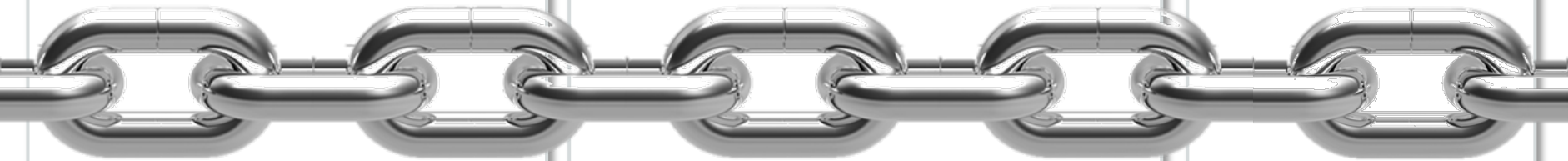
- Meginþættir hagkerfisins, þ.e. fjármál hins opinbera, peningamál, forsendur á vinnumarkaði og fyrirkomulag húsnæðismála

Umbætur á þjóðhagsramma spila saman og góður árangur byggir á því að allir leggi sitt af mörkum

Fjármál hins opinbera

Peningamál

**Húsnæðis- og
vinnumarkaður**

- Opnun og staða tillagna
- **Þjóðhagsrammi: þróun og horfur**
- Framvinda á vinnumarkaði
- Umræður
- Samantekt og næstu skref
- Umræður

**Auka efnahagslegan stöðugleika
og trúverðugleika hagkerfisins**

Helstu málaflokkar og mismunandi staða þeirra

<u>Málaflokkur</u>	<u>Staða</u>
Fjármál hins opinbera	 Langt komið
Peningamál	 Stutt komið
Húsnæðismarkaður	 Vel á veg komið
Vinnumarkaður	 Vel á veg komið

Fjármál hins opinbera

Fjármál hins opinbera

- 1 Regla um 1,5% VLF hagsveifluleiðréttan fjárlagaafgang
- 2 Rammi um heildarfjármál hins opinbera, áætlun og eftirfylgni
- 3 Óháð fjármálaráð til aðhalds

Hallamálið

Ramminn

GPS-ið

Peningamál

- 4 Endurskoðun á umgjörð peningamála á 5 ára fresti
- 5 Ábyrgð peningastefnunefndar og Seðlabankastjóra aukin
- 6 Þjóðhagsvarúðarrammi og breiðari flóra tækja Seðlabanka
- 7 Seðlabankinn styrki markaðsvæntingar með meira gegnsæi

5 ára planið

Sí Kladdinn

Verkfærakistan

Gjallarhornið

Húsnæðismarkaður

- 8 Nýtt fyrirkomulag á húsnæðislánamarkaði

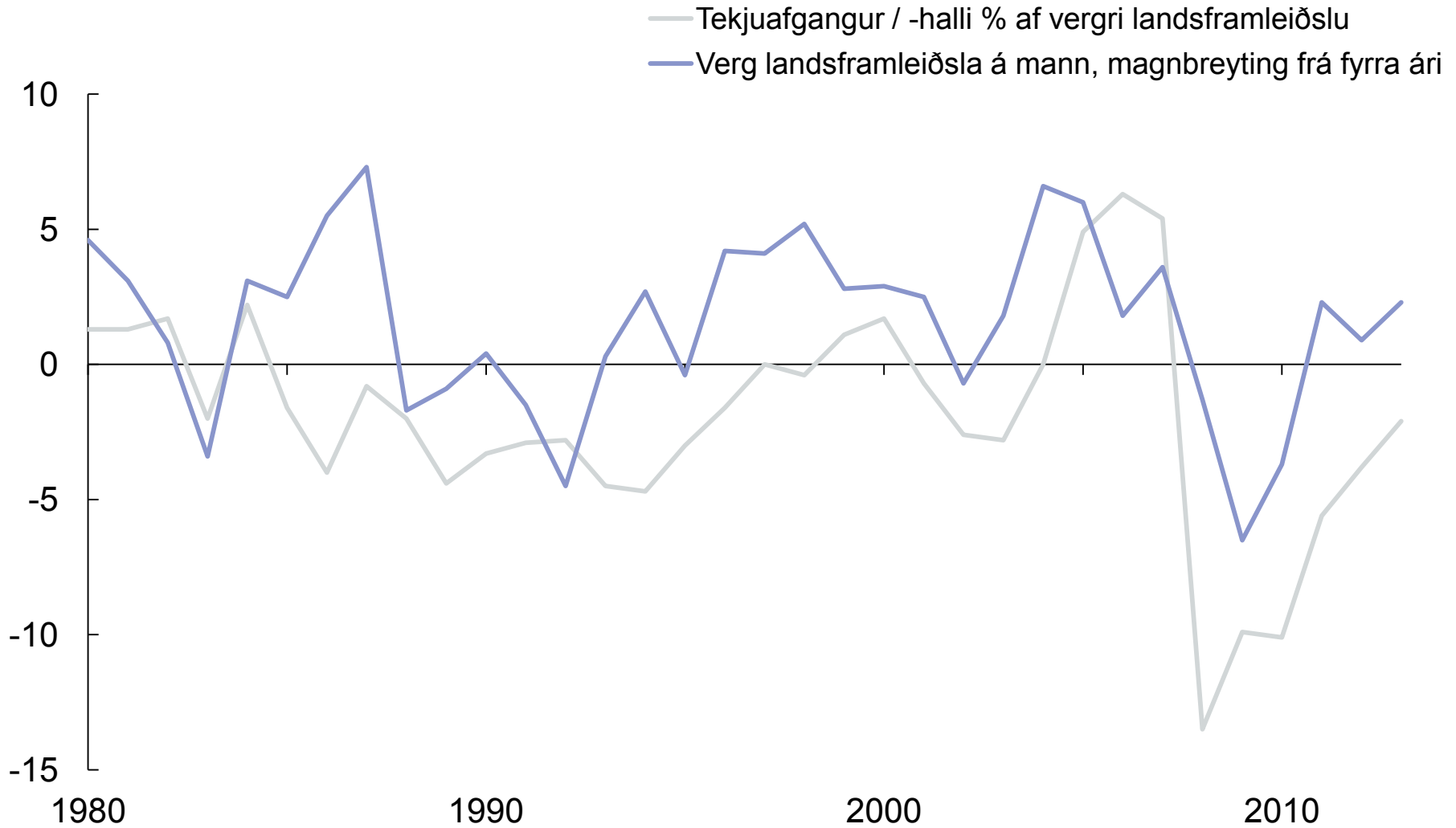
Danska leiðin

Vinnumarkaður

- 9 Gerðar verði umbætur á fyrirkomulagi kjarasamninga

Íslenska sáttin

Hagsveiflan og afkoma hins opinbera

Til umhugsunar

- **Viðvarandi halli ríkissjóðs** er áhyggjuefni
- Nauðsynlegt að **huga reglulega að hlutverki og verkefnum hins opinbera**
- Hvert er svigrúmið?
 - **Tímasetningar stórframkvæmda**, oft erfiðara en virðist í fyrstu
- **Óháð fjármálaráð** nauðsynlegt?

Peningamálin

Fjármál hins opinbera

- 1 Regla um 1,5% VLF hagsveifluleiðréttan fjárlagaafgang
- 2 Rammi um heildarfjármál hins opinbera, áætlun og eftirfylgni
- 3 Óháð fjármálaráð til aðhalds

Hallamálið

Ramminn

GPS-ið

Peningamál

- 4 Endurskoðun á umgjörð peningamála á 5 ára fresti
- 5 Ábyrgð peningastefnunefndar og Seðlabankastjóra aukin
- 6 Þjóðhagsvarúðarrammi og breiðari flóra tækja Seðlabanka
- 7 Seðlabankinn styrki markaðsvæntingar með meira gegnsæi

5 ára planið

Sí Kladdinn

Verkfærakistan

Gjallarhornið

Húsnæðismarkaður

- 8 Nýtt fyrirkomulag á húsnæðislánamarkaði

Danska leiðin

Vinnumarkaður

- 9 Gerðar verði umbætur á fyrirkomulagi kjarasamninga

Íslenska sáttin

Margt að hafa í huga

- Nýskipuð nefnd um **heildarendurskoðun laga um Seðlabanka Íslands**
- **Aukin ábyrgð**
 - Árlegt mat óháðrar nefndar
 - Árangurstenging/ákvörðun um endurráðningu
- Þjóðhagsvarúðarramminn og **stjórnæki**
 - Vextir
 - Bindiskylda
 - Inngrip á gjaldeyrismarkaði
- **Sveiflujafnandi** eiginfjárkröfur, bindiskylda og lausafjárkröfur
- Seðlabankinn og **markaðsvæntingar**
 - Auka/bæta almennan skilning
 - Virk þátttaka í umræðum

Húsnæðismarkaður

Fjármál hins opinbera

- 1 Regla um 1,5% VLF hagsveifluleiðréttan fjárlagaafgang
- 2 Rammi um heildarþjármál hins opinbera, áætlun og eftirfylgni
- 3 Óháð fjármálaráð til aðhalds

Hallamálið

Ramminn

GPS-ið

Peningamál

- 4 Endurskoðun á umgjörð peningamála á 5 ára fresti
- 5 Ábyrgð peningastefnunefndar og Seðlabankastjóra aukin
- 6 Þjóðhagsvarúðarrammi og breiðari flóra tækja Seðlabanka
- 7 Seðlabankinn styrki markaðsvæntingar með meira gegnsæi

5 ára planið

Sí Kladdinn

Verkfærakistan

Gjallarhornið

Húsnæðismarkaður

- 8 Nýtt fyrirkomulag á húsnæðislánamarkaði

Danska leiðin

Vinumarkaður

- 9 Gerðar verði umbætur á fyrirkomulagi kjarasamninga

Íslenska sáttin

Til umhugsunar varðandi fyrirkomulag húsnæðismála

- Hvert á að vera **hlutverk hins opinbera á húsnæðismarkaði?**
 - Sértek úrræði eða almennar aðgerðir?
- **Opinber afskipti** með ýmsum hætti
 - Fyrirgreiðslur
 - Millifærslur
 - Skipulag byggðar
- **Bjagandi áhrif** á markaði
 - Verð
 - Eignir
 - Skuldir
- **Afnám ríkisábyrgðar**
- **Sérstakar húsnæðislánastofnanir** sem eru fjármagnaðar með ákveðnum fyrirfram ákveðnum hætti
- Uppbygging **félagslegra íbúða**

Tillögur verkefnastjórnar um framtíðarskipan húsnæðismála

- **Fjármögnun** breytt
- **Húsnæðissparnaður** festur í sessi
- Efling **leigumarkaðar**
- Grundvallarspurning: **Hvar eru markaðsbrestirnir?**

Vinnumarkaður

Fjármál hins opinbera

- 1 Regla um 1,5% VLF hagsveifluleiðréttan fjárlagaafgang
- 2 Rammi um heildarfjármál hins opinbera, áætlun og eftirfylgni
- 3 Óháð fjármálaráð til aðhalds

Hallamálið

Ramminn

GPS-ið

Peningamál

- 4 Endurskoðun á umgjörð peningamála á 5 ára fresti
- 5 Ábyrgð peningastefnunefndar og Seðlabankastjóra aukin
- 6 Þjóðhagsvarúðarrammi og breiðari flóra tækja Seðlabanka
- 7 Seðlabankinn styrki markaðsvæntingar með meira gegnsæi

5 ára planið

Sí Kladdinn

Verkfærakistan

Gjallarhornið

Húsnæðismarkaður

- 8 Nýtt fyrirkomulag á húsnæðislánamarkaði

Danska leiðin

Vinnumarkaður

- 9 Gerðar verði umbætur á fyrirkomulagi kjarasamninga

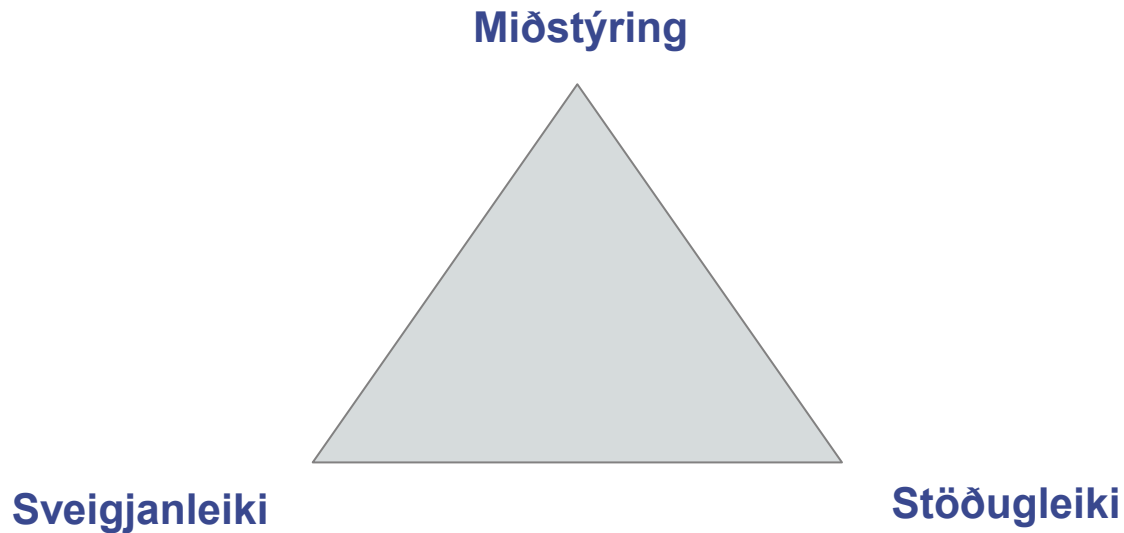
Íslenska sáttin

Framtíð íslensks vinnumarkaðar – lífskjör í landinu

- **Halda í jákvæð einkenni** íslensks vinnumarkaðar
 - Sveigjanleiki; ráðningar/uppsagnir
 - Vinnutími og atvinnuþátttaka
 - Innflæði og útlæði á vinnumarkaði
- **Koma í veg fyrir víxlhækkunir** launa og verðlags
 - Gengi krónunnar/gengisfellingar -> nátengt peninga- og fjármálastjórn
- **Verkföll og vinnustöðvanir varhugaverð úrræði**
 - Tvær leiðir
- Þegar til lengdar lætur **snúast raunlaun um framleiðni vinnuafis**
 - Framleiðniaukning alla jafna lítil í þjónustugreinum
 - Ferðapjónusta?
- Menntun, þjálfun, rannsóknir og þróun
- Atvinnutækifæri framtíðar – **án atvinnustefnu**

Þörf á nýrri þjóðarsátt

- Samkomulag/sátt um forsendur
- Tryggjari rammi um viðræður
- Þrískiptur tangó

- Opnun og staða tillagna
- Þjóðhagsrammi: þróun og horfur
- **Framvinda á vinnumarkaði**
- Umræður
- Samantekt og næstu skref
- Umræður

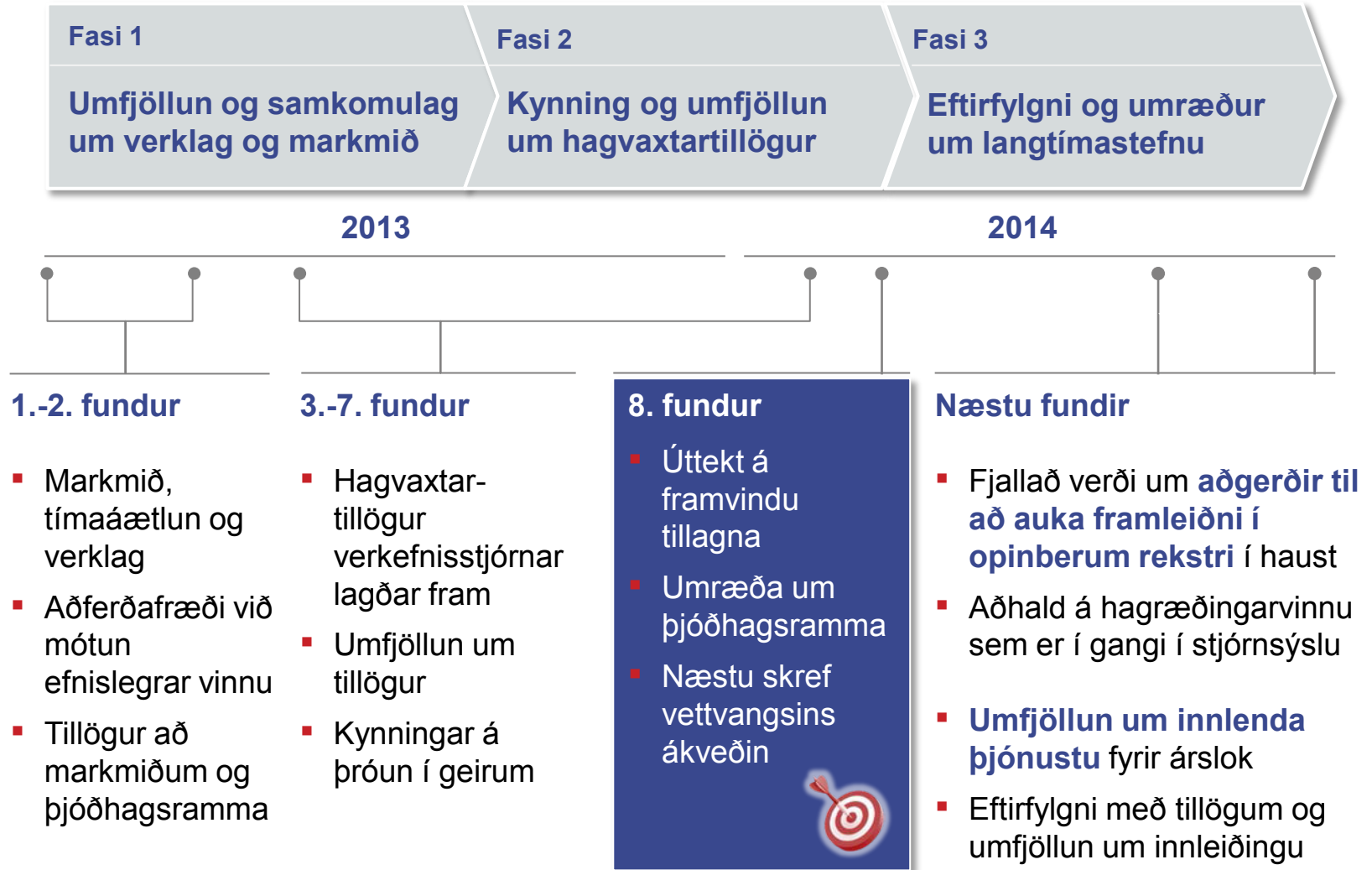
- Opnun og staða tillagna
- Þjóðhagsrammi: þróun og horfur
- Framvinda á vinnumarkaði
- **Umræður**
- Samantekt og næstu skref
- Umræður

- Opnun og staða tillagna
- Þjóðhagsrammi: þróun og horfur
- Framvinda á vinnumarkaði
- Umræður
- **Samantekt og næstu skref**
- Umræður

Stutt upprifjun á því hvers vegna við erum hérna

Samráðsvettvangurinn hefur nú lokið öðrum fasa og þriðji fasi er að hefjast

Við leggjum til að eftirfarandi áherslur og verkefni séu lögð til grundvallar í þriðja fasa

1. Stuðla að **uppbyggilegri og málefnalegri umræðu** um framtíð Íslands
2. Stuðla að **samstöðu um mál** sem unnið er að **á grundvelli tillagna verkefnisstjórnar**
3. **Fylgja eftir tillögnum** þegar þær koma til framkvæmda á vettvangi stjórnarsýslu eða öðrum vettvangi
4. **Þær tillögur sem ekki ríkir samstaða um verði ræddar** með opinskáum hætti og mat lagt á hvort forsendur séu til ná fram sömu markmiðum með öðrum hætti
5. Fá gesti til að **fara yfir einstök mál sem tengjast markmiðum og tilvist Samráðsvettvangsins**
6. **Skilgreina og meta hlutverk allra aðila** innan Samráðsvettvangsins við að ná fram þeim markmiðum sem að er stefnt
7. **Ræða önnur markmið og aðgerðir** sem tengjast markmiðum Samráðsvettvangsins

- Opnun og staða tillagna
- Þjóðhagsrammi: þróun og horfur
- Framvinda á vinnumarkaði
- Umræður
- Samantekt og næstu skref
- **Umræður**

SAMRÁÐSVETTIVANGUR
UM AUKNA HAGSÆLD
Iceland Growth Forum

